

Gion Nándor

Aranyat talált

VI.

A vasútállomások várótermei éjszakánként, különösen hideg éjszakákon a világ leglehangolóbb helyiségei, mert általában gyűrött ruhájú és gyűrött arcú fáradt és álmos emberek jönnek itt össze, ezt régóta tudjuk, valamiféle rosszkedvű bűdösség van a levegőben, bár nagyrítkán élénk és érdekes emberek is előfordulhatnak, ez történt azon az éjjelen is, amikor az újvidéki állomáson várakoztam a vonatomra és mellém ült egy mokány kinézetű zömök, bajszos ember, aki, amint ezt később elmondta, a gunarasi tanyavilágból jött valamilyen ügyet intézni, és Majoros Péternek hívták. Én meglehetősen kábán és álmosan unatkoztam a gyűrött emberek között, kicsit talán magam is bűzlöttem, mert hosszú nap állt mögöttem, de még ilyen bágyadt állapotban is azonnal gyanút fogtam, hogy az élénk mokány férfi nem véletlenül ült a padomra. Túl hamar, és túl gyorsan kezdett beszélni, és mindjárt magyarul, mintha tudná, hogy ki vagyok. Közölte, hogy honnan jött, és hogy hová megy vissza, a nevét is megmondta, azután Gunarasról és tájékaról beszélt, én megemlítettem, hogy régi pásztor őseim arról a vidékről származtak, ettől még bőbeszédűbb lett, Gunarast gorombán leszólta, főleg a gunarasi magyar legényeket, akiknek szerinte nincs tartásuk, ami abból látszik, hogy amikor az ottani színmagyar környékbe beékeltek egy kis telepes falut likai vagy krajnai jöttment szerbekkel, azok nyomban pöffeszkedni kezdtek, szombat esteken bevonultak Gunarasra, duhajkodtak és símogatták a helybéli magyar lányokat, akik ostoba vihogással fogadták a közeledést, a férfiak pedig meghunyászkodva eltűrik a gyalázatot, ezek után a tanyasi fiúknak kellett elmenni a faluba, ők aztán igen rövid idő alatt kitakarították a nagymellényű jövevényeket. Az ilyesféle rendcsináláshoz valójában egyetlen vezérlő egyéniség is elegendő, aki veszi a merészséget, hogy belecsapjon a nagypofájúak képébe. Majoros Péter mintha azt sejtette volna, hogy ő ilyen vezéregyéniség.

Beszéde nagyon emlékeztetett Tölgyesi Mihály hencgeéseire, de hát szükség esetén a hangos ugatározás mellett Tölgyesi Miska is tudott ütni, Majoros Péter tolakodó dicsekvésében is lehetett valami igazság. Csakhamar bebizonyosodott, hogy ez így van.

A váróteremben ugyanis meglepő céltudatossággal és megjátszott részegséggel bejött egy napbarnított bőrű, rosszcarcú, hosszú vékony fiú. Talán húsz éves lehetett, vagy talán még annyi sem, barna bőrtáska volt a kezében. Végignézett a fáradt, bóbiskoló embereken és teljesen értelmetlenül ordítozni kezdett.

– Soha sem fogom megszokni a sápatag embereket! Nem lehet szeretni őket! A havas fehér földeket sem! Itt minden betegségre szaglik. A fehér arcú emberek meg a fehér földek!... Bezzeg nálunk Dalmáciában, Dubrovnikban...! Ott szépek az emberek, a házak és a tenger. Nézzétek meg egyszer, hogy elszégyeljétek magatokat.

A bágyadtan várakozó emberek felriadtak, de senki sem szólt semmit, az önérzetes dalmata pedig folytatta a lármázást.

– A világ leggyönyörűbb helyén nőttem fel! Most meg itt vagyok ezen a pocsék vidéken! Miért kellett nekem idejönni...?!

– Jó kérdés – mondta Majoros Péter. – Tényleg, miért kellett idejönnöd?

A barnabőrű legény egy pillanatra elhallgatott, majd még hangosabban azt kiáltotta:

– Mert hívtak! Kellenek ide a napbarnított, egészséges emberek...!

– Én nem hívtalak – mondta Majoros Péter. – Ezek a sápatag emberek sem hívtak. És itt nem szeretjük az ordítózást.

Majoros Péter ahhoz képest, hogy a gunarasi tanyavilágból, színmagyar környezetből jött egészen folyékonyan beszélt szerbül, és valamelyest lecsillapította a hetvenkedő fiatalembert, aki földre tette bőrtáskáját, hozzánk jött, és kicsit halkabban megkérdezte:

– Ki az, aki kifogásolja, hogy nekem ezen a pocsék vidéken hiányzik a tenger?

– Én vagyok az – mondta Majoros Péter. – Sőt az a véleményem, hogy neked nem csak a tenger hiányzik. Hanem egy alapos verés is.

A napbarnított egészséges fiú ökölbe szorította a kezét és ütött volna, de Majoros Péter megragadta a csuklóját és nagyot csavart rajta. Reccsenés hallatszott, mint amikor eltörik egy akácfa száraz ága, a harcias fiatalember összegörnyedt, és most már artikulatlanul, de okkal ordított fájdalmában. Majoros Péter felpattant, egyik kezével torkon ragadta, az ajtóhoz vonszolta, és kilökte a fehér hóba. Az üvöltés távolabbról még hallatszott egy ideig.

Majoros Péter egy pénztárcával jött vissza, megint leült mellém, a pénztárcából igazolványt és valamennyi pénzt vett elő.

– Tényleg dalmata származék lehet ez a büszke legény – mondta az igazolványt lapozgatva. – Mate Kukocsnak hívják, és kinézetéhez képest túl sok pénzt hord magánál a késő éjszakai órákban.

Ekkor már biztosan tudtam, hogy Majoros Péter nem egészen az, aminek mondja magát.

– Hogy került hozzá a pénztárca? – kérdeztem.

– Kivettem a napbarnított fiú belső zsebéből dulakodás közben. Sokáig nem fogja észrevenni, mert fáj a karja. Ha pedig észreveszi, talán okul belőle. Esetleg változtat a modorán.

– Ezt az ügyességet a gunarasi tanyák között tanultad meg?

– Néha ellátogatok népesebb településekre ügyeket intézni – mondta Majoros Péter.

Zsebre vágta a pénztárcát, majd lábbal magához húzta a földön felejtett bőrtáskát, kinyitotta. Alsóneműk, zoknik, csikos pulóverek voltak benne, és egy már megbontott dugós üveg. Beleszagolt, és megállapította:

– Dalmáciai szőlőpálinka. Megkóstoljuk?

Vállat vontam.

– Ma este folyton üvegből iszom.

Majoros Péter ivott az üvegből, azután én is ittam. A pálinka nem volt túlzottan erős. Odakintről már nem hallatszott üvöltözés.

Bejött két rendőr a váróterembe, igazoltatták Majoros Pétert, talán az volt a szándékuk, hogy elvezetik, de a felébredt várakozó utasok védelmükbe vették, egymás szavába vágva mondogatták, hogy a mokány tanyasi ember valamennyiüket megvédelmezte, valamennyiük érdekében hajított ki egy randalírozó nyikhajt. A rendőrök elmentek, elvitték a bőrtáskát az alsóneműkkel, a pénztárca és az üveg Majoros Péternél maradt.

Ittunk még a pálinkából, azután beállt a vonatunk, felkapaszkodtunk rá és innentől elváltunk, mert megjelent Milutin Karics ellenőr és engem elvezetett a vasutasok fülkéjébe. Ott Vladan Drenovakovics terpeszkedett, és ahhoz képest, hogy már jócskán elmúlt éjfél,

egészen ébernek látszott.

– Lármázásba keveredett – mondta rosszállóan. – Nem szeretem, ha felfigyelnek ránk.

Álmos és bosszús voltam, majdnem gorombán válaszoltam.

– Egy tanyasi legény kihajította az ordibáló dalmatát a hideg éjszakába. Mindenféle jöttmentek kóvályognak erre felé, nem árt, ha valaki helyreutasítja őket.

– Mate az én emberem. Az a tanyasi vadállat eltörte a karját.

– Gipszeljék be. Fiatal még, gyorsan összeforrnak a csontjai. És utasítsa, hogy a jövőben ne ordibáljon álmos emberek között.

– Zárjuk le az ügyet – javasolta Vladan Drenovakovics. – Mi ketten szót érthetünk a hadonászó izgágák között.

Még mindig bosszús voltam, és kissé ráuntam az utazásokra és a koszos vonatokra.

– Mire való ez a bohóckodás? – kérdeztem. – Vacogunk itt egy hideg és bűdös vonatfülkében, mintha csak véletlenül találkoznánk, holott megbeszélhetnénk mindent egy kellemes, meleg szobában. Akár az én házamban is. Akár citeraszó mellett, bár a hazafias szöveget nem kedvelem.

Vladan Drenovakovics fázósan összehúzta magát, végiggondolta, hogy mit mondjon, azután igen ellenséges és fenyegető beszédbe fogott.

– Ajánlom, hogy nagyon figyeljen rám. Mate Kukocs karját begipszeljük és meggyógyítjuk. Én megvédem és ápolom az embereimet. Bizonyos határig. A túlzott egyéni kezdeményezéseket nem szeretem. Ez természetesen magára is vonatkozik. És hogy miért bohóckodunk? Jobb, ha a szenttamási ismerősei nem látnak együtt bennünket. Az óvatosság a szakmánkkal jár. Ezt talán már mondtam egyszer. Ajánlom, hogy ehhez tartsa magát.

– Ne ijesztgessen – mondtam én is ellenségesen. – Ügysem ijedek meg. És ne küldözgessen a nyakamra rókabőrös tahókat.

Vladan Drenovakovics megennyhült valamelyest, mintha elröstellte volna magát.

– Elek szolgálatkész beszari óbecsei magyar ember. Hallgat a jó szóra. Amióta két bátyja a Tiszába fulladt.

– Maguk lötték őket bele a Tiszába?

– Meghaltak szegények – mondta közönyösen Vladan Drenovakovics. – Elek viszont okult a történelemből, örül a rókabőr sapkának, és megteszi, amit tennie kell. Kicsit még ügyetlen, hiszen maga is egyből kifigyelte.

– Sok fokhagymát eszik.

– Majd figyelmeztetem étkezési hibájára.

– Hanyagoljuk Szolgálatkész Eleket – mondtam álmosan. – Árulja el inkább, hogy miért fagyoskodik velem ezen a koszos vonaton.

Vladan Drenovakovics összehajtogatott papírlapot vett elő a zsebéből, szétbogozta és elém terítette. A papíron nevek és címek voltak. Szenttamási, verbászi, óbecsei, szabadkai, újvidéki és becskereki címek, összesen 18 névvel.

– Ők lennének az ügynökeink? – kérdeztem csalódottan.

– Abszolút megbízható ügynökök – mondta Vladan Drenovakovics.

– A szenttamásiakat személyesen ismerem. Balfaszok.

– Megbízhatóak. Tölgyesi Miska azonnal szállíthatja a listát gazdáinak.

– Egy ócska papírlapot?

Vladan Drenovakovics most vaskosabb köteg jegyzéket vett elő.

– Itt vannak a referenciák. Mindenkiről le van írva, hogy miért utálja Jugoszláviát és hogy imádja Magyarországot és főleg a Szovjetuniót. Az elvtársak hinni fognak Tölgyesi Miskának.

Átlapoztam a jegyzéket, elraktam a papírokat, és továbbra is csalódott maradtam.

– Tölgyesi Miskának talán hinni fognak, nekem azonban mindez csak ócska papírhalmaz.

– Milutintól már megkapta a pénzt a költségeire.

– Azért a pénzért külön megdolgoztam. Számomra a kártyázás tiszta és szent dolog, nem keverem piszkos ügyekbe. Még akkor sem, ha csalok játék közben.

Vladan Drenovakovics igyekezett keserves arcot vágni, de az volt az érzésem, hogy csöndesen mulat a tiltakozásomon. Elővett néhány bankjegyet a belső zsebéből, és egy pakli kártyát a télikabátja külső zsebéből.

– Adjuk meg a módját – mondta. – Megtérítjük a költségeit, de hivatásomnál fogva érdekel, hogy miként fosztja ki a balekokat. Játsszon velem.

– Túlságosan elbambultam ezen az éjszakán – szabadkoztam. – Fehér Jóskánál üvegből konyakoztam, a váróteremben meg dalmát szőlőpálinkát ittam ugyancsak üvegből.

– Rázza fel magát! Nem saját zsebből fizetek.

Az ajtó előtt Majoros Péter ment el a folyosón, felém hunyorított, én meg a kártyacsomagra néztem, ugyanazok a kártyák voltak, amelyekkel Milutinnal játszottam. Felülről ismertem valamennyi lapot.

– Egyszer megfogadtam valakinek, hogy soha nem fogok pénzért kártyázni. De ha rákényszerítenek... Osszon kétszer, azután adja ide a pénzt és hagyjon aludni Verbászig.

– Én osszak? – csodálkozott Vladan Drenovakovics.

– Persze.

Osztott kétszer, a lapokat akár meg sem kellett volna fordítanom, de a rend kedvéért alájuk néztem, és simán nyertem kétszer egymás után. Vladan Drenovakovics átadta a pénzt.

– Dinárok és forintok – mondta. – Mindkettőre szüksége lesz. Legközelebb Budapestre kell utaznia.

– Mikor?

– A tél folyamán. Felőlem már holnap is indulhat.

– Előbb Tölgyesi Miskát küldöm el. Azután december 26-án megünneplem a névnapomat. Mindjárt karácsony után. Ilyenkor sok ember jön el hozzám és jól érezzük magunkat. De ezt ne vegye meghívásnak.

– Én majd valahol másutt ünnepelek. Az új esztendő elején is elutazhat. A január szép hónap. Azoknak, akik szeretik a havas napokat.

– Szeretem a havas, téli napokat.

– Vannak embereink, akik biztosan átvezetik a határon.

– Ez gyanút keltene odaát – mondtam. – A határátlépést majd megoldom önerőből.

Majoros Péter ismét elment a fülke ajtaja előtt, most nem hunyorított, Vladan Drenovakovics pedig elismerő hangra váltott.

– Maga gyorsan beletanul a szakmába – mondta. – Szeretek ilyen emberekkel dolgozni. Persze az ilyen emberek veszélyesek is lehetnek, és én nem szeretek kockáztatni.

– Egyszer már megkértem, hogy ne ijesztgessen. Meg aztán tényleg elbambultam ezen az éjszakán. Jöjjön már elő a kívánalmaival,

és azután hagyjon végre aludni. Verbász előtt ébresszen fel.

Vladan Drenovakovics hosszasan fontolgatta mondandóját, azután nagyon pontos utasításokat adott.

– Verbászon elválnék. Én autóval megyek Szenttamásra, maga vonattal. Tölgyesi Miskának átadja az ügynökök listáját, és útnak indítja. Azután maga is elindul. Budapesten két emberünket keressen meg. Szenttamásiak. Az egyiket Robotka Illésnek hívják, a Szamuely utca 8-as szám alatt lakik, a másikat Ricza Pálnak hívják és a Majakovszkij utca 65-ben lakik.

– Mindkettőt jól ismerem – mondtam. – Az egyik lecsúszott tuki szobafestő, a másik ügyetlen begluki pálinkafőző volt. Ilyen emberekkel dolgoznak?

– Jegyezze meg a címüket és beszéljen velük. Ezek a nevek és címek nincsenek papírra írva.

– Mindent megjegyeztem. Egyáltalán nem örövendek az ilyen találkozásoknak. Lecsúszott emberekkel nem érdemes társalogni.

– A megítélés nem a maga dolga. Ezt bízva ránk.

– Egyéb utasítás?

Vladan Drenovakovics ismét fenyegető modorra váltott.

– A kártyatrükkjeit nem tudtam kifigyelni ilyen rövid játszmában. A visszaúton azonban ne ilyen megrajzolt papírokat hozzon, mint amilyeneket mi küldünk Tölgyesi Miskával. Azokat kifigyelem, és akkor nagyon rosszul járhat.

Lehunytam a szememeimet, tényleg nagyon álmos voltam, és álmos hangon kérdeztem:

– Nem lehetne kicsit visszafogni ezt az ószláv felfuvalkodást? Lehet, hogy van némi alapja a gögösségnek, de hosszú távon üres és fárasztó. Én pedig most nagyon fáradt vagyok.

– Aludjon – mondta némi csüggedéssel Vladan Drenovakovics. – Verbász előtt majd felébresztem.

A verbászi állomáson több mint két órát vártam a csatlakozásra, azután Szenttamáson jóformán az egész napot átaludtam a meleg kemence padkáján, estig kipihentem magam, mire a szomszédok átjöttek, egészen felélénkültem, mindenkivel barátságosan beszélgettem és jókedvűen játszottam a citerán, és mintha megrendelésre jött volna, beállított Tölgyesi Mihály is, jeleztem neki, hogy maradjon nálunk utolsónak az esti éneklés után, ott maradt, megvárta, amíg hazamennek a szomszédok, majd Rézi is kiment a konyhába mosogatni, akkor átadtam neki az ügynökök névsorát.

Nézte a papírt és elsötétedett az arca. Átadtam neki a referenciákat, de ettől sem lett derűsebb.

– Ilyen nevekkal menjek Budapestre? – kérdezte kétségbeesetten. – Egyetlen komoly ember van közöttük, Mudrinszki Ozren, de órára ordít a titoizmus.

– Ügyesen leplezi magát – mondtam, bár kénytelen voltam igazat adni Tölgyesi Mihálynak. – A többi szenttamási kém nekem sem tetszik, kivétel nélkül tökbutának, a más vidékről származók azonban bizalmat kelthetnek. Lebukott jogászok, sebesült partizánok, csalódott munkáskáderek... Jó dumával eladhatod őket Püspöki elvtársnak. Azt viszont nyomatékosan kösd a lelkére, hogy ezekkel a megbízható ügynökökkel csak rajtam keresztül értekezhet. Különben lebukunk, és az nem tenne jót a szovjet birodalomnak.

Tölgyesi Mihály elvigyorodott.

– Mikor utazhatom el a megbízható listával?

– Felőlem akár holnap is. A névnapomra ne maradj itt, mert nem tudsz énekelni.

– Holnap még nem utazom, de üzenek Margith Gábornak.

– Követni fognak. Esetleg fokhagyma bűzös emberek.

Tölgyesi Mihály egyre szélesebben vigyorgott.

– Ezek az első találkozási helyünket ismerik. Csakhogy van még kettő. És én ezúttal a másodikra megyek.

– Én pedig a harmadikra. Mondd meg Margith Gábornak!

Tölgyesi Mihálynak egyszerre nagyon elment a mosolygós kedve. Rám meredt.

– Mikor?

Örültem, hogy valamelyest belerondítottam a nagymellűségébe. Körülményesen kezdtem magyarázkodni.

– December 26-án megünneplem a névnapomat. Reggeltől éjfélig énekelni fogunk. Február 1-jén megünneplem első unokám születésnapját. Kissé ványadt kölyök, de szép domború homloka van, lehet belőle valaki... Február 2-án, Gyertyaszentelő napján találkozni Margith Gáborral a harmadik helyen. Ha megmondod, hogy az hol van. Ott leszek.

– Minek?

– Ellátogatok hozzád Budapestre. Azt mondtad, szép nagy lakást kaptál. Elférek benne néhány hétig.

Tölgyesi Mihály bizonytalankodott, nem tudta, hogy örüljön-e vagy búslakodjon. Végül azt kérdezte:

– Melyikünk a főnök? Ebben az egész... szélhámoskodásban?

– Én!

Tölgyesi Mihály rövid ideig töprengett, azután mintha megkönnyebbült volna.

– Tehát maga vállal minden felelősséget?

– Mást nem tehetek.

– Gondolja, hogy be tudjuk csapni ezt a két mocskos bandát?

– Mást nem tehetünk, ha élni akarunk.

– Nagyszerű! Magával sikerülni fog. Alig várom már, hogy visszamenjek a sokaságba. Éles kártyapartikat fogok szervezni a Madách téren... Püspöki Sándort azonban nehéz lesz megtéveszteni.

– Ezt is megbeszéljük már. Ha megmarad rendes magyar embernek, időnként mondjal neki igazat is. Azután pedig figyelmeztessd, hogy én nem vagyok olcsójános. Kézpénzért dolgozom.

– Találkozni akar vele?

– Egyszer megnézném magamnak.

– Elintézem. Találkozhat, sőt még kártyázhat is vele.

Bosszúsan leintettem.

– Lassíts egy kicsit. Vegyük sorjába a dolgokat. Először: Stefit el kell hoznunk az oroszoktól, mert különben Rézi megharagszik rám, sőt mindkettőnkre. Másodsor: kutasd fel a Krebs család maradványát. Harmadsor: nézz a hátad mögé, amikor az utcán jársz. Negyedsor: bátor és okos emberekkel barátkozz. Most pedig mond meg, hogy hol van Margith Gábor hármasként számú találkozó helye.

– A Szkenderovics tanyánál, a kelebiai úton. Gion Károly tudja.

– Gyertyaszentelőkor ott leszek.

Tölgyesi Miska elégedett volt magával, visszaváltott régi nagyképű modorára.

– Várom február elején. És akármit is mond, ott a nagy házak között a sokaságban én vagyok otthon. Esetleg én leszek a főnök.

– Nem hiszem. Néha vissza kell jönnöd a kis házak közé. És itt én vasbottal járok, meg baltát tartok a küszöbön.

– Megkérném, hogy most ne üssön le a baltával. Szeretem az életet.

– Menjél békeséggel – mondtam nyájasan, mint a katolikus papok.

Összenevettünk Tölgyesi Mihállyal és kezet ráztunk.

– Bajban vagyunk, igaz? – kérdezte.

– Túléltem már ennél nagyobb bajokat is. Magyar igazolványt is szerezz a nevemre! Fényképet viszek magamról.

– A Keleti pályaudvaron fogom várni. Szabolcsi almapálinkával. Megfelel?

– Szükségem lesz rá. Hideg napok járnak.

Mindent megbeszéltünk, Tölgyesi Mihály eltűnt az éjszakában, én kivártam a karácsonyt, a rákövetkező napon illően megünnepelem a névnapomat, eljöttek a zenészek és a szomszédok, Ozren Mudrinszki frissen sült pogácsát és kiflit hozott, Winkler Árpád pedig kásás hurkát, de ők ketten nem maradtak sokáig nálunk és nem énekeltek velünk.

Az unokám születésnapját is kivártam, játszottam a gyerekekkel, délután pedig letisztítottuk a havat a német temetőben a Krebs család sírboltjáról és a Schankok kriptájáról. Gyertyaszentelőkor hajnalban indultam Szabadkára, délután érkeztem oda, és sötétedni kezdett, mire a kelebiai úton eljutottam a Szkenderovics tanyához.

Egy cingár gyerek futkározott a hóban, két hosszú szőrű csahos kutya szaladt a nyomában, a kutyák engem is körülugattak, a fiú azonban várt rám, felkészítették, helyben futással állt meg előttem, és a csaholó kutyákat túlkiabálta.

– Margith Gábor már várja a házban!

– Téged hogy hívnak, fiacskám? – kérdeztem.

– Szkenderovics Márkónak. Egyszer még olvasni fog rólam az újságokban. Atléta leszek.

És már futott is tovább a kutyáival. A rövid szóváltás valahogy ostobán kongott abban a kelebiai pusztaságban, de lehet, hogy ezt csak utólag gondolom így, mert Szkenderovics Márkóról évekkel később tényleg olvastam az újságokban. Hosszútávú országos bajnok lett ötezer és tízezer méteren, és igen szoros barátságot kötött Gion Istvánnal, az ötszörös pehelysúlyú birkózóbajnokkal. Azt hiszem, az olimpiára is kimentek mindketten, mert a győztes országok sportolói tódultak a nemzetközi versenyekre, ott azonban nem értek el számottevő sikereket, számomra azonban érdekes volt, hogy kényszerű utazásaim során tehetséges fiatal sportolókkal is találkoztam. Akkoriban azonban a havas tanya mellett nem törődtem a jövődő országos bajnokokkal, megvolt a magam gondja, Margith Gáborral akartam találkozni, minél előbb, aki ugyan vesztesnek látszott, de ezt sohasem ismerte el. A határvidéken biztonságosan mozgott, és az itt lakók tisztelték.

Idősebb Szkenderovics Márkóval üldögélt a tanya konyhájában a tűzhely mellett, rám vártak, és forralt bort ittak. Nagyon rossz bort. Ezt azonnal megtapasztalhattam, mert amint beléptem, rögtön kezembe nyomtak egy poharat. Még csak nem is köszöntek előtte. Ittam a pohárból, azután ledobtam a kucsmámat és a kabátomat.

– Ennél pocsekább italt csak kétszer ittam életemben – mondtam. – Kugliczénál Verbászon és Tiszta Sándor pálinkafőzdéjében a Krivaja utcában Szenttamáson. De arra felkészültem, mert Tiszta Sándorról mindenki tudja, hogy nevével ellentétben mocskos gazember, aki háromszor kifőzött cefréből csinálja a bolondító italokat. Ez a lötyt miből készült?

Idősebb Szkenderovics Márkó nálam valamivel fiatalabb, szőke hajú, szőke bajuszú bunyevác ember volt, amolyan mókamesternek látszott a nagycsontú Margith Gábor mellett, magabiztos mókamesternek, mosolygott háborgásomon.

– Tisztelem a szakértelmét – mondta. – Ez a lötyt szőlőből készült. Dehát Kelebián vagyunk. Sivár homokon. Nemrégén megnéztem egy földtani térképet. A határt az első világháború után nagyon célszerűen húzták meg. A nagyvilág politikusi összegyűlte Párizsban, nagyokat röhögtek egymás között, apró ékszereket vásároltak feleségeiknek és lányaiknak, közben persze kuplerájokba jártak, és mellesleg országhatárokat húztak meg Közép-Európában. Legtöbbjüknek fogalma sem volt, hogy mi az a Közép-Európa, de valamelyik gondos balkáni szakértő jó térképet terjesztett eléjük. A gazdagabb földeket leválasztották Magyarországról, de Kelebiánál hiba csúszott a vonalvezetésbe, ócska földeket is idecsatoltak. Ezeket rossz szőlő terem. Ezért savanyú a forralt borom. Cukorral fel lehet javítani.

Cukrot tettem a forralt borba, kavargattam, az ital tényleg feljavult valamennyire, sőt idősebb Szkenderovics Márkó terjengős beszéde is tetszett, dehát most Margith Gáborra volt szükségem.

– Mikor indulunk? – kérdeztem.

Margith Gábor is megcukrozta a borát, kavargatta, ivott belőle, és derűsen nézett rám. Felállt, megszorította a kezemet.

– Szeretek jóbeszédű szenttamási emberekkel találkozni – mondta. – Magát mindig tiszteltem. De leginkább Török Ádámot. Visz néha virágot a sírjára?

– Nincsen sírja. A csatornába dobták és leúszatták a Tiszába.

Margith Gábor visszaült a tűzhely mellé, két pisztolyt húzott elő a kabátja alól.

– Egyszer forgópisztolyt adtam magának – mondta. – Szüksége van még egyre?

– Jó beszédre lesz szükségem.

Elrakta a pisztolyokat, a jó kedélyű Szkenderovics Márkóra nézett.

– Átkozottul csúnya életbe születtünk. Mi magyarok és ti bunyevácok is. Tényleg csak a jó beszéd segíthet rajtunk.

– Silány földeken maradtunk – mondta a bunyevác tanyasi gazda.

– Hagyjuk a sirámokat – mondtam. – Menjünk valahová, ahol jó szőlő terem.

– Sietős munka várja? – kérdezte Margith Gábor.

– Tulajdonképpen ráérek – mondtam. – Soha életemben nem siettem. De azért szeretek mozgásban lenni. Különösen a csúnya országhatárok közelében.

– Tölgyesi Miskát megkopsztotta?

– Még nem. De hamarosan megteszem. Mindenáron kártyázni akar velem.

– A vasutas pribékkal elbánt?

– Elnyertem a pénzét. Persze nem az ő pénze volt. Az államtól kapta és nevetve fizetett.

– Figyeljen rá. Fegyvert hord.

– Tudom. Többen is fegyvert hordanak körülöttem.

– Nem akar mégis egy pisztolyt?

– Megmaradok a szép beszédnél – mondtam és türelmetlenül intettem. – Mozogjunk egy kicsit.

Felálltunk Margith Gáborral, idősebb Szkenderovics Márkó szerencsés utat kívánt, kikísért bennünket az udvarra, és azt kérte, hogy terejűk haza a hóban futkározó gyermekét.

– Szóljatok annak a kelekótya kölyöknek, hogy jöjjön be a melegre. Nem szeretném, ha tüdőgyulladást kapna, és a kutyáimat is kifárasztja. Idegesít ezzel a bolond szaladgálással.

– Szaladgálással kerülhet az újságokba – mondta Margith Gábor.

– És az mire jó? – kérdezte a szőke ember.

Nekivágtunk a havas földeknek, az ifjabb Szkenderovicsot figyelmeztettük, hogy az apja elvárja a házban, ő ezt hangos szuszogással tudomásul vette, a két bozontos kutya pedig ránk ugatott.